

SALUKI – EL HOR czyli SZLACHETNY

Według przysłowia arabskiego chart perski "Saluki to nie pies, lecz dar Allacha ofiarowany ku naszej korzyści i naszej radości". Saluki występował już w starożytnym Egipcie a opisy tej rasy pojawiły się w staroperskiej poezji oraz malarstwie, w których znajdują się liczne wskazówki o charcie z frędzlami na uszach i na ogonie. Ponadto znaleziono płytę z zielonego łupku (zwaną z Oksfordu) w egipskim grobowcu, która pochodzi z ok. 200 roku p.n.e. i świadczy o występowaniu charta z wiszącymi uszami.

Kraj pochodzenia saluki to Persja, obecny Iran. Teren występowania przodków dzisiejszego saluki rozciągał się od Etiopii przez Półwysep Arabski po Indie, od Afryki Zachodniej po Afganistan, aż po Syrię. W Persji saluki El Hor- szlachetny jako pies myśliwski ceniony był przez arabskich szejków wysokiego urodzenia. W przeciwieństwie do psów, **Arabowie** saluki uważają za czyste i zezwalają im na wejście do namiotu. Pewien irański szejek powiedział do angielskiego oficera "Już szybciej oddałbym Panu jedną z moich córek niż parę saluki". Stwierdzenie to świadczy o tym jak wysoko cenił sobie posiadanie saluki. Do dzisiaj nie zdarza się aby szejek Beduinów sprzedał swojego saluki. Zmiana właściciela może nastąpić tylko wtedy, gdy zostaje ofiarowany przyjacielowi, jako cenny podarunek.

Charty perskie Beduini utrzymywali w czystości rasy. Rodowody zapamiętywali i przekazywali ustnie następnym pokoleniom i tak jest do dzisiaj w krajach arabskich. W zależności od terenów występowania wykształciły się saluki większe i mocniejsze z włosiem układającym się w pióro na uszach i ogonie. W Persji natomiast bardziej na południu na terenach pustynnych były mniejsze i lżejsze. W doborze hodowlanym kierowano się głównie wartością użytkową, przy czym najbardziej pożądanymi cechami były: temperament, inteligencja, wytrzymałość i instynkt łowiecki.

W budowie do dnia dzisiejszego u saluki pożądanymi cechami jest: harmonijna sylwetka przy mocnej budowie łap, odpowiednia szerokość linii grzbietu, pojemna i dobrze ozebrowana klatka piersiowa, szlachetny wyraz głowy z charakterystycznym wyniosłym, bystrym spojrzeniem w dal. "To tak jakby za punktem, w którym stykają się rzęsy, były stale żarzące się węgle...". Znanych jest wiele typów saluki. W kraju pochodzenia nie istniała nigdy wyraźna różnica pomiędzy poszczególnymi odmianami, dokonano jej dopiero w Europie.

Pierwsze saluki do Europy trafiły w czasie wypraw krzyżowych (XI-XIII wiek) jednak wtopiły się w europejską populację psów. Pod koniec XIX wieku pojedyncze saluki dotarły w prezencie dla Lady Amherst do Anglii. Po I-szej wojnie światowej rasa uzyskała większe zainteresowanie na Wyspach Brytyjskich a następnie w Niemczech i Ameryce.

Do dnia dzisiejszego saluki hodowane są przez pokolenia Beduinów na pustyni w czystości rasy. Saluki to tradycja arabska.

Saluki występuje według klasyfikacji FCI jako długowłose z piórem na uszach, ogonie i spodniej części łap a w odmianie gładkowłosej z krótkim przylegającym włosiem na całym ciele.

W Europie na populację saluki na początku miały wpływ hodowle: "Amherstia", "Sarana Kelb", "El Nablous" w późniejszym okresie "Burydown" i inne....

Obecnie jest dużo hodowli, w których rodzą się saluki o doskonałym eksterierze np. w Wielkiej Brytanii, Skandynawii (Finlandia, Szwecja, Norwegia), Niemczech, USA, Kanadzie oraz Australii. Związane jest to też z dużą populacją tej rasy w tych krajach.

Jak wszystkie charty- saluki też są wspaniałymi psami do towarzystwa. Doskonale dostosowują się do właściciela i jego trybu życia, ale wolą stale być przy nim blisko. Niestety nie są dla każdego.

Są nieufne, ponieważ takie miały być na pustyni. Należą do jednego właściciela i są mu oddane. Jest to rasa bardzo odważna. Od wielu stuleci są selekcyjonowane w myśl okrutnej zasady, aby "przetrwał najsilniejszy".

Saluki stworzony jest "z pustynnego wiatru". Uwielbia otwarte przestrzenie, gdzie biega bardzo szybko nawet po piasku. Kopie niesamowite dziury, w których prawie cały może się schować. Pozostawiony sam np. w ogrodzie z nudów może go przekopać lub przeskoczyć płot. Wykorzysta niezabezpieczone ogrodzenie i wyjdzie na wolność.

Wymagają sporej aktywności ruchowej. Są niezależne, należy kontrolować ich skłonności do ucieczek. W domu zachowują się jak koty: są czyste, spokojne, lubią troskliwość, kiedy mają na nią ochotę. Potrafią postawić na swoim, jeśli im bardzo zależy. By uzyskać posłuszeństwo należy z nimi negocjować, ale w żadnym wypadku nie używać siły, aby osiągnąć swój cel.

Do Polski sprowadzono **importy**:

z Holandii: "**Gamara's**" (Indira, Hussaiba al Vashba)- 1979,

z Czech: "**del Monte**" (Ashraf)-1978, "**z Farsistanu**" (Afarah, Assad)-1978, "**Gilovam**" (Bamaar)-1987, "**Al Isfahan**" (Achnaton Kalif)-1999, "**Yrtep**" (Aschar)- 2006, (Caesar)-2010)

z Anglii: "**Mumtaz**" (Paprika-1979, Ginger Rogers-1999),

z Francji „**Firdous**”- 2012

z Niemiec: "**Al Dschinn**" (El Adhan, Esther)-1984, "**Bigalla's**" (Ustad)-1981, "**el Kolub**"

(Chalchas)-2006, (Ghisa)- 2007", "**Achthamar**" (Eshra)-2007,

ze Szwecji „**Mobarra-Yasal**” (Ma'a Zalek)-1989, "**Seadis**" (Asha Bint Malikhat)-2001, "**Mazrae Gangall**" (Bunnahabhain)-2007, (Austin Texas)-2011), "**Ritzas**" (Shams Al Din)- 2008

z Belgii "**Bostan I Elbekh**" (Bardiya)-2002

z Włoch "**Simhearth**" (Nasari) - 2005, (Rossana) - 2007)

z Norwegii: "**Caravan**" (Xantippe)-2005.

Na przestrzeni **30 lat w Polsce** urodziło się ponad 300 saluki. W latach 2005 - 2012 doszły hodowle: Atabulus, Arabica, Azarin, Farlat.

Wszystkich hodowli w Polsce było 30 a w nich 59 miotów, najdłużej aktywna pozostała hodowla Sannatis 10 miotów i Maysoona's, Arabica, Kambizes po 1 miocie w latach 2010-2012.

Mioty w następujących hodowlach przedstawia się następująco:

Sannatis 10 miotów:

"F"1984, "J"1987, "M"1992, "T"1998, "V"2002, "W"2003, "S"2007, "L"2008, „N”2009, „I” 2010

Fortunatus 10 miotów:

"M"1986, "N"1986, "P"1988, „R”1988, "S"1989, "T"1989, "V"1990, „Z” 1991, "S"1991, "K"1994

z Mrokowa 4 mioty: "S"1983, "A"1985, "T"1986, „W” 1988

z Charciej Gromadki 3 mioty: "R"1990, "P"2001, "E"2004

Eudaimon 2 mioty: „C”1976, ?..

Spod Startu 2 mioty: "A"1982, "B"1982

Demos 2 mioty: "L"1985, "P"1986

Veltrus 2 mioty:"D"1987, "E"1988

Spod Cesarskich Klonów 2 mioty: "C"1989, "D"1991

Maysonna's 2 moioty: „A” i „Z” 2010

Kambizes 2 mioty: „B” 1990, „A” 2012

po 1 miocie: od Gustawa "B"1984, Krzesana Iskra "W"1986, Majowa Sielanka "A"1987

Syndykat "D"1987, Jenot "L"1988, z Opachowego Zaścianka "R"1989, Ranbaza "R"1990, Nasir

"O"1992, Defrenatus "D"1993, Raj Sfinksa : "A"1993, Rahat "A"1994, Szpaler Pigwowca "P"1994,

Gniady Arab "G"1994, Benhaze "A"1997, Resuruss "S"1998, Omid Lahestani "Z"2004, Atabulus

"A"2005, Orman „N” 2010, Arabica „A” 2011

Wyeksportowano następujące saluki z hodowli:

"**Fortunatus**" Szarita, Księżna Nomadow do Finlandii

"**Sannatis**" Verdi Kalite, Vascones, Westa, Lashirah do Niemiec, Sandi, Simha Sha do Rosji

"**Ranbaza**"Raszid Samara do Niemiec

"**Atabulus**"Abu Al Husn do Niemiec

Wiele saluki wyhodowanych w Polsce uzyskało tytuły Championa tylko 7 tytuł Interchampiona i tak:

Tytuły Championa

Sannatis FAHYD, JORDAN, MADHU, TARIG, TOSCA, TANA, WENA, WESTA, VERDI KALITE, VIVIENNE, VENO, SAVIA, SANGA, SAMIR, SUDAN SAYID, SURI, LATISHA, Fortunatus PUSTYNNNA KSIĘZNICZKA, MARKIZ, NEFSANA, NUR-AD DIN, SZIRIN, SZAGANE, SZARITA, RAHIL, VENATRIX, z Mrokowa ADHAM, TEBA, Demos PERS SUREN, PERS KALIF, PERS SZIRAZ, LEDY DI, LIVIA, Rahat AL DZEDA, Resurus SAMBA PA-TI, SIEDEM ŻYCZEN, SKAZANA NA SUKCES, Kambizes BRAJAN SUREN, BASFE, Ranbaza RASZID SZIRAZ, RASZID AJSZA, RASZID SAMARA, Omid Lahestani ZIBA, ZAFIR, z Charciej Gromadki PARS SZIRIN, PARS SAFAR, PARS SUFI, REJA, REDA OSZI, EL-HAZIR, Krzesana Iskra WISZNA, WILEJKA, od Gustawa BONA ABISZAG, BEY ACHIASZ, Spod Cesarskich Klonów CYNTIA, DINO, Atabulus AZIZAM, AYAH, AMBRA, AL BADR, AL ASAD Defrenatus DODONI, Nasir ORA, Spod Startu BETA....

Tytuły Interchampiona:

suki:

SAMBA PA-TI Resurus, PARS SUFI z Charciej Gromadki, VIVIENNE Sannatis, Simhearth NASARI (imp.), GHISA el Kolub (imp.), AFARAH z Farsistanu (imp.)

pies:

BARDIYA Bostan I Elbekh (imp.), CHALCHAS el Kolub (imp.)

Byłoby idealnie gdyby saluki będąc wystawowymi również biegały, głównie na terenowych biegach - coursingach. Uczestnictwo pozwala im wykorzystywać umiejętności genetycznie przekazane przez przodków, do pościgu.

W Polsce nieliczne egzemplarze uzyskały licencje wyścigowe oraz coursingowe.

W przeszłości licencje uzyskały i czynnie brały udział w coursingach, próbach pracy i wyścigach

- za granicami:

- **Afarah z Farsistanu, Brajan Suren Kambizes,**

- w kraju:

- Pers Suren Demos, Tafih Fortunatus, Szagane Fortunatus, Bahra Kambizes, Ora Nasir, Dodoni Defrenatus, Samba Pa-Ti Resurus, Al Dżeda Rahat, Tarig Sannatis, Ofir Gniady arab, Mir Said Gniady Arab, Gazela Gniady Arab, Samba Pa-Ti Resuruss, Szansa Na Sukces

- Resuruss, Bardiya Bostan I Elbekh, Chalchas el Kolub, Pars Sufi z Charciej Gromadki

Obecnie jest 27 saluk (12psów i 15suk)czynnie biegających:

- z krajowych hodowli

Sannatis: Irga, Nevari, **Latisha**, Lashirah, Sanga, Sabana, Suri, Westa, Verdi Kalite,

Omid Lahestani: Zafir, **Zarina**, Ziba,

Atabulus: Ayah, Ambra, Abu Al Husn

Orman: Nizzar, Nasir

Maysonna's: Ashrab Akbabud, Zargan

-importy

Simhearth: Nasari, Rossana, Aschar Yrtep, Ritzas Shams Al Din Caesar Yrtep, Yashars Dalamana Nahid, Tazi'm Faraza Fadilah, Mazrae Gangall Bunnahabhain,

Zarina Omid Lahestani była do 2009 roku najlepiej biegającą saluki w Polsce. Wielokrotnie zdobywała certyfikaty na Championa wyścigowego i terenowego*. Była najszybszą saluki na zawodach, i zdobywała największą ilość punktów nie tylko w kategorii saluki, ale również wśród wszystkich ras chartów pomiędzy 2006- 2009 r.

Obecnie najlepiej w Polsce i za granicami czynnie biega na coursingach i wyścigach torowych

Latisha Sannatis. Uzyskała już tytuły: International Racing Champion, PL Racing Ch, PL LC Ch 2010, 2011, Czech LC Ch 2011*

Jolanta Franek (asystent)

Encyklopedia Psów Rasowych tom II autor: Hans Ruber

Informacje ze strony Jolanty Franek <http://www.saluki.topcharty.net/>

*strona internetowa hodowcy

Siemianowice Śląskie, lipiec 2012